

D'on han vingut els ibers?

Sobre aquest punt s'enfronten diverses teories i cada una intenta d'imposar-se a l'altra. No anem, ara, a agrupar els partidaris de les dues més importants, perquè pot fer-ho fàcilment el lector.

Hi ha autors que fan els ibers originaris d'Ibèria, no pas de la hispànica sinó de l'altra, situada a les ribes del Caucas. Però allò que compta és que els ibers constitueixen el grup ètnic més antic del qual parla la història de l'Europa occidental. No s'ha tret cap conclusió definitiva sobre llur origen veritable, ni sobre les afinitats de llur civilització i de la llengua que parlaven, amb les d'altres branques de la raça ària.

Sembla segur que s'establiren, al segle XV abans de la nova era, a les costes de la nostra península i feren comerç amb els negociants fenicis. Alguns grups d'ibers dominaren també, en una certa època, a la Gàl·lia fins al Roine i a Itàlia, a la vall del Po i a Sicília.

Cap al segle VI hagueren de limitar-se amb motiu de les invasions que sofrí la Gàl·lia dels ligurs i, sobretot, pels celtes, els quals els prengueren gairebé la totalitat de la Gàl·lia (menys l'Aquitània) i la part nord-oest de la península. Aleshores els ibers es trobaven dividits en monarquies i en repúbliques, agrícoles i industrials, dedicades aquestes a l'explotació de mines i al treball dels metalls.

Però, la nostra pregunta resta en peu. D'on han vingut els ibers? Sembla que, lògicament, el camí d'entrada és el nord d'Àfrica i el pas de les Columnes d'Hèrcules, tot i el que s'imposa, però hi ha també qui creu que arribaren pel Egeu.

Potser faltava demostrar que un poble fos capaç d'abandonar massivament les seves ter-

res i de córrer a la ventura a la recerca d'altres. I també els motius que l'haurien obligat a fer-ho. Per acceptar la teoria que els ibers vingueren de l'Àfrica, més encara, que eren un gran poble que ocupava les regions avui desèrtiques del Sahara, calia demostrar abans la certesa del canvi produït en aquell indret, és a dir, poder confirmar que el Sahara no ha estat sempre un desert sinó que fou, en altre temps, un país riquíssim, ple de vegetació, d'aigua, d'ocells i de terres de cultiu. I que en eixugar-se el Sahara, degut probablement al moviment dels continents en direcció al nord, que el portà sota els raigs inclements del sol, aleshores aquell poble fugí de la desolació i de la mort segura i vingué a establir-se a Andalusia, a Múrcia, a València i a Catalunya, terres que eren un jardí. Sembla que els més civilitzats dels ibers foren els turdetans, que s'instal·laren a la baixa Andalusia, cosa que demostraria aquesta teoria perquè allí restaria la part intel·lectual i menys aventurera de la invasió.

Avui es pot assegurar que hi havia vegetació al Sahara. Els arqueòlegs han descobert vestigis innegables de boscos, com per exemple al sud-oest de Tebessa, al sortint rocós del Relilai, on els prehistoriadors han trobat una massa de 5.000 m³ de cendres que representen 500.000 m³ de fusta carbonitzada. D'altres indrets semblants existeixen en refugis o grutes. L'anàlisi de les cendres demostra que els boscos eren de pins d'Alep, amb vegetació de ginebreres, llenya bona per a rostir cargols, que els ibers sembla que consumien en abundància.

Un altre argument en favor d'aquesta teoria el trobem en una *Histoire d'Espagne* publicada a París el 1958, l'autor de la qual és I. Olagüe, on es parla de les modificacions del clima, a ve-

gades brusques, però més sovint lentes, que han canviat les condicions de vida i obligat els homes a emprendre migracions. Apareix clarament, en efecte, que, "quan el Sahara era verd" o el nord d'Europa colgat pel gel, els pobles i les civilitzacions no eren pas distribuïts en els continents de la mateixa manera que avui.

Aleshores, si fem nostres aquests arguments, podem explicar-nos perfectament l'arribada dels ibers pel sud de la península i la seva instal·lació a les terres que havien d'ésser després catalanes. Els ilergetes foren, doncs, descendents dels ibers. Potser podríem anomenar-los "ibergetes", per-

què donaren el seu nom al riu Iber (la suggestió vam trobar-la nosaltres en Polibi). I també anomenaríem "ibercaons" els habitants de l'altre costat del riu.

I, per fi, Indíbil i Mandoni foren els reis d'un dels pobles més progressius i florents del món antic, en aquell segle III a. JC. que els romans es presentaren amb l'espasa a les mans i iniciaren la conquesta d'Ibèria, de la nostra Ibèria.

J. B. Xuriguera